Önceki Evlatlık Altsoy Sayılmaz

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 2. Hukuk Dairesi	16.09.2025	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/1983	2025/7379	TMK 313, TMK 17, TMK 129, TMK 314, TMK 500

ÖZET

Evlat edinenin ölümünden sonra önceki evlatlık, muvafakati alınmadan yapılan ergin evlat edinmenin kaldırılmasını istedi. Daire, TMK 313/1'deki altsoyun yalnız kan bağıyla kurulan altsoy olduğunu, evlatlığın altsoy sayılmayacağını belirterek kaldırma kararını bozdu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/onceki-evlatlik-altsoy-sayilmaz-tmk-313-2025-7379/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

2. Hukuk Dairesi 2025/1983 E. , 2025/7379 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2023/2363 E., 2024/3310 K.

MURİS : ...

DAVA TÜRÜ : Evlatlık İlişkisinin Kaldırılması

İLK DERECE MAHKEMESİ : Sarayköy Asliye Hukuk (Aile) Mahkemesi

SAYISI : 2022/725 E., 2023/250 K.

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesince verilen, yukarıda tarihi ve numarası gösterilen hüküm davalı vekili tarafından davanın kabulü yönünden temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

Davacı tarafından davalıya karşı açılan evlatlık ilişkisinin kaldırılması davasında İlk Derece Mahkemesince; davacının, evlat edinenin alt soyu olarak kabul edilmediği, bu hâli ile de 4721 sayılı

Türk Medeni Kanunu'nun (4721 sayılı Kanun) 313 üncü maddesinde belirtilen rızanın aranmasına gerek görülmediği gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş olup bu karara karşı davacı vekilinin istinaf yoluna başvurması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince; evlat edinilen ...'in dava tarihinde ergin olması nedeniyle 4721 sayılı Kanun'un 313 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince evlat edinen ...'in altsoyu konumunda olan davacı ...'in açık muvafakatının alınmadığı, evlat edinme davası sırasında erginlerin evlat edinilmesine ilişkin koşullar gerçekleşmediğinden evlatlık ilişkisinin kaldırılması davasının kabulüne karar verilmesi gerektiği gerekçesi ile muris ... ile davalı ... arasında kurulan evlatlık ilişkisinin kaldırılmasına karar verilmiştir. Bu karar davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Somut olayda muris ... tarafından Sarayköy Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2019/58 Esas ve 2019/325 Karar sayılı kararı ile davalı ...'in evlat edinildiği, bu kararın 11.12.2019 tarihinde kesinleştiği, eldeki davayı muris ...'in evlat edindiği davacı ...'in açtığı ve evlat edinilen davalı ... yönünden evlat edinme koşullarının gerçekleşmediği ileri sürülerek evlatlık ilişkisinin kaldırılmasının talep edildiği anlaşılmaktadır.

Kanunumuzda soybağı yapay ve doğal olarak iki şekilde kurulmaktadır. Evlat edinmeyle evlat edinen ve evlat edinilen arasında yapay soybağı kurulmuş olur. Burada irdelenmesi gereken husus; kurulan yapay soybağı ile evlat edinen ve edinilen arasında alt soy - üst soy ilişkisinin kurulup kurulmadığıdır.

4721 Sayılı Kanun henüz yürürlüğe girmeden önce sahih nesepli alt soyu bulunanların evlat edinmeleri mümkün değildi. 4721 Sayılı Kanun buna imkan tanıdı. Bununla birlikte, böyle bir durumda evlat edinilmesi için "altsoyun açık muvafakatının" aranması koşulu getirildi.

Ancak amaçsal yorum yöntemine göre düşünüldüğünde; burada kanun koyucunun, evlat edinmeyle değil, kan bağıyla oluşan alt soyu korumayı amaçladığını anlamak gerekmektedir. 4721 sayılı Kanunun 17 nci maddesi kan hısımlığını düzenlemiş olup yasa gereği biri diğerinden gelen kişiler arasında üstsoy-altsoy hısımlığı; biri diğerinden gelmeyip de, ortak bir kökten gelen kişiler arasında yansoy hısımlığı bulunmaktadır. Bu tanımda biri diğerinden gelme ya da ortak kökten gelme biçimindeki iki olgudan söz edilmiştir. O hâlde, üstsoy-altsoy hısımlık ilişkisi için, birinin diğerinden gelmiş olması olgusu temel unsurdur. Başka bir ifade ile üstsoy-altsoy hısımlık, genetik ve biyolojik kökene, eş söyleyişle kan bağına dayanır. Kuşkusuz, bunun için kan bağına dayanan bir soybağı ilişkisinin hukukun öngördüğü biçimde kurulmuş olması gerekir. Şu halde, evlat edinme; evlat edinenle evlatlık arasında kan bağına dayanan üstsoy-altsoy hısımlık ilişkisi kurmuş olmaz. Dolayısıyla, evlatlığın bu anlamda kan bağıyla aynı soydan gelen kişi olmadığı için altsoy sayılmayacağı bunun açık sonucudur.

Diğer yandan Türk Medeni Kanunu'nda alt soy ile evlatlığı ilgilendiren konularda her iki ilişkiye de ayrı ayrı değindiği, bazı durumlarda ise alt soy "gibi" değerlendirileceğinin belirtildiği anlaşılmaktadır. Diğer bir anlatımla, Kanun'da evlatlığın doğal alt soyla birebir aynı olarak değerlendirildiğini söylemek mümkün değildir. Örneğin, eğer kanun koyucu tarafından evlat edinilen, evlat edinenin alt soyu olarak kabul edilmiş olsaydı, 4721 sayılı Kanun'un 129 uncu

maddesinin birinci fıkrası ile altsoy-üstsoy arasında evlenme yasağı düzenlendikten sonra, üçüncü fıkra ile evlat edinen ile evlatlık arasındaki evlenme yasağına ayrıca değinilmesini gerek görmezdi.

Ayrıca, evlat edinmeyle gerçek anlamda altsoy-üstsoy ilişkisi kurulmuş olsaydı 4721 sayılı Kanun'un 495 inci maddesi hükmüne göre yasal mirasçılık kendiliğinden ortaya çıkardı. Oysa kanun koyucunun 4721 sayılı Kanun'un 314 üncü maddesinde, evlatlığın evlat edinene mirasçı olacağını ayrıca düzenlenmeye gerek görülmüş olması, evlatlığın altsoy sayılmayacağını ortaya koymaktadır.

Diğer yandan, 4721 sayılı Kanun'un 500 üncü maddesinde evlatlığın evlat edinene kan hısımı "gibi" mirasçı olacağı öngürülmüştür. Bu düzenlemede "gibi" sözcüğünün kullanılması, alt soy ile evlatlığın ayrı kavramlar olduğu sonucunu doğurmaktadır. Ayrıca, Kanun'da evlat edinilen evlat edinenin altsoyu olarak kabul edilmiş olsaydı, tıpkı doğal yolla oluşan alt soyda olduğu gibi, evlat edinenlerin ve hısımlarının da evlatlığa mirasçı olmaları gerekirdi. Oysa burada mirasla ilgili düzenlemeye göre, evlatlığın mirasçılığı tek yönlü/sınırlı bir mirasçılık ilişkisinden öteye gitmemektedir. Evlat edinilenin bu tek yönlü/sınırlı mirasçılık ilişkisi de evlat edinme kararı sonucu evlat edinilenin alt soy hâlini alamadığını göstermektedir.

4721 sayılı Kanun'un 314 üncü maddesinin birinci fıkrası gereği evlat edinmeyle, evlatlığın öz ana ve babasına ait tüm hak ve yükümlülüklerin (velayet) evlat edinene geçmesi ise evlat edinmenin doğal sonucudur. Bu düzenlemeden yola çıkarak, evlatlık ilişkinin kan bağına dayanan bir hısımlık ilişkisi sonucunu doğurduğunu da söylemek mümkün değildir.

O hâlde, 4721 sayılı Kanun'un kuralları ve sistematiği dikkate alındığında, evlatlığın alt soy sayılmayacağı sonucuna varmanın hukuka uygun bir yorum olduğu anlaşılmaktadır.

Bütün bu açıklamalar dikkate alındığında; TMK'nun 313/1 maddesindeki, "evlât edinenin altsoyunun açık muvafakatiyle ergin ve kısıtlılar evlat edinilebilir" biçimindeki düzenlemede yer alan "alt soydan" doğal/biyolojik yolla kurulan hısımlık ilişkisini anlamak, evlatlık yoluyla oluşan hısımlık ilişkisinin bu kapsama girmeyeceğini kabul etmek gerekmektedir.

Bu durumda, muris ...'nın davalı ...'ı evlat edinmesinde önceki evlatlığı davacı ...'ın açık muvafakatinin alınmamasında yasaya aykırılık bulunmamaktadır. Hâl böyleyken, murisin davalıyı evlat edinmesi sırasında, önceki evlatlık davacı ...'ın evlat edinmeye açık muvafakatinin bulunmadığı gerekçesiyle, murisle davalı arasında kurulmuş olan evlatlık ilişkisinin kaldırılması hukuka uygun olmamıştır.
Tüm bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesi gerekirken yanılgılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmiş olması doğru olmayıp bozmayı gerektirmiştir.

KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Temyiz Peşin harcının istek halinde yatırana iadesine,

Dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

16.09.2025 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY YAZISI

Usul ve yasaya uygun olan Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına hükmetmek gerekirken bozulması yönündeki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.